

Jak se změnila struktura příjemců příspěvku na péči podle forem poskytovaných sociálních služeb?

V loňském březnovém čísle časopisu Sociální služby byly charakterizovány změny ve vývoji celkového počtu a ve struktuře příjemců příspěvku na péči v letech 2007–2021. Další zajímavé údaje lze zjistit při analýze vývoje počtu příjemců této sociální dávky v závislosti na formě poskytované sociální služby v tomto období.

■ **Text: doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,**
proděkan pro vědu a tvůrčí činnost,
Fakulta veřejných politik Slezské
univerzity v Opavě;
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA,
prezident APSS ČR

Mezi oběma sledovanými roky lze identifikovat, že vzrostl podíl příjemců příspěvku na péči ve všech formách poskytovaných sociálních služeb, nejvýraznější nárůst byl přitom zaznamenán v pobytových formách sociálních služeb. Zatímco v r. 2007 využívalo některou z registrovaných pobytových sociálních služeb necelých 14 % příjemců příspěvku na péči, v r. 2021 činil tento podíl již více než 20 %. Naproti tomu v tomto období klesl podíl příjemců této sociální dávky, který nevyužíval žád-

nou z registrovaných sociálních služeb. Zatímco v r. 2017 pobíralo příspěvek na péči přibližně 81 % příjemců, kteří nevyužívali žádnou z registrovaných sociálních služeb, v r. 2021 činil tento podíl 71,6 %.

Velmi zajímavé údaje poskytuje srovnání struktury uživatelů v pobytových zařízeních sociálních služeb mezi uvedenými lety. Zatímco v r. 2007 bylo v pobytových sociálních službách necelých 40 % klientů bez přiznaného příspěvku na péči, v r. 2021 to bylo již pouze necelých 5 % klientů. Přestože vysoký podíl těchto osob v r. 2007 je způsoben mj. délkou řízení o přiznání příspěvku na péči, je zřejmé, že v pobytových službách žil v době, kdy zákon o sociálních službách vstoupil v platnost, značný podíl osob, které nebyly příjemci zvýšení důchodu pro částečnou, převážnou nebo úplnou bezmocnost.

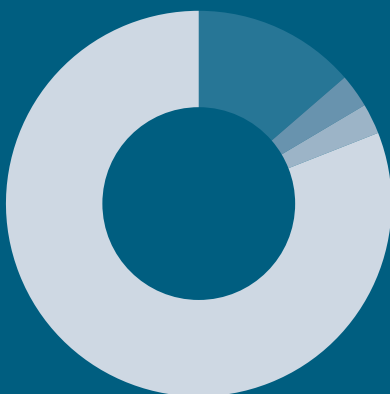
Obdobná situace je i u osob, které jsou příjemci příspěvku na péči v I. stupni závislosti. Zatímco v r. 2007 bylo v pobytových zařízeních sociálních služeb více než 20 % těchto osob, do r. 2021 se jejich podíl

Zatímco v r. 2007 využívalo některou z registrovaných pobytových sociálních služeb necelých 14 % příjemců příspěvku na péči, v r. 2021 činil tento podíl již více než 20 %.

Struktura příjemců příspěvku na péči
podle formy poskytované sociální služby v r. 2007

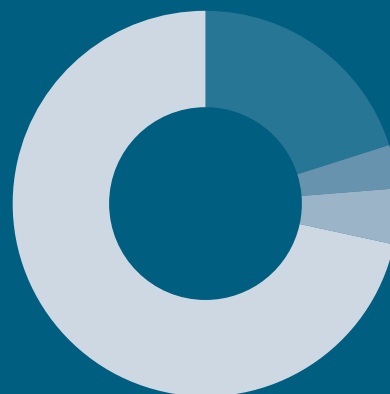
- 13,65 %
pobytová
forma
- 2,82 %
ambulantní
forma
- 2,55 %
terenní
forma
- 80,98 %
žádný registrovaný
poskytovatel

Obr. č. 1: Pramen: vlastní zpracování

Struktura příjemců příspěvku na péči
podle formy poskytované sociální služby v r. 2021

- 20,09 %
pobytová
forma
- 3,65 %
ambulantní
forma
- 4,66 %
terenní
forma
- 71,60 %
žádný registrovaný
poskytovatel

Obr. č. 2: Pramen: vlastní zpracování

snížil cca o polovinu na více než 10 %. Je zřejmé, že postupně se – s rostoucím tlakem na ekonomiku poskytování sociálních služeb – snižuje podíl osob bez přiznaného příspěvku na péči a osob s přiznaným příspěvkem na péči v I. stupni závislosti, kterým jsou poskytovány služby v pobytových zařízeních.

Naproti tomu se ve sledovaném období výrazně zvýšil počet osob s přiznaným příspěvkem na péči ve III. a ve IV. stupni závislosti, které využívaly služeb v pobytových zařízeních sociálních služeb více než 10 % osob s přiznaným příspěvkem na péči ve III. stupni závislosti a necelých

2007	pobytová forma	ambulantní forma	terénní forma	žádný poskytovatel	celkem
I. stupeň	13 162	4 568	4 134	104 750	126 614
II. stupeň	14 218	2 439	2 082	78 226	96 965
III. stupeň	6 668	828	763	36 949	45 208
IV. stupeň	5 778	397	454	16 259	22 888
celkem	39 826	8 232	7 433	236 184	291 675

Tab. č. 1: Počet příjemců příspěvku na péči v závislosti na formě poskytované sociální služby v roce 2007. Pramen: Interní data MPSV

Zatímco v r. 2007 bylo v pobytových sociálních službách necelých 40 % klientů bez přiznaného příspěvku na péči, v r. 2021 to bylo již pouze necelých 5 % klientů.

9 % osob s příspěvkem na péči ve IV. stupni závislosti, do r. 2021 vzrostl podíl osob v těchto zařízeních na necelých 32 % s přiznaným příspěvkem na péči ve III. stupni závislosti a na více než 32 % s příspěvkem ve IV. stupni závislosti.

Naproti tomu k výrazným změnám nedochází při poskytování terénních sociálních služeb. Porovnáme-li celkový počet osob, které pobírají příspěvek na péči a využívají některou z forem terénních sociálních služeb, s celkovým počtem osob, kte-

rým je poskytována pečovatelská služba, zjistíme, že cca 75 % osob, které využívají tento typ sociální služby, není příjemcem příspěvku na péči (denní kapacita pečovatelské služby je přibližně 65 000 osob). Je zřejmé, že pečovatelská služba (ostatně jako všechny terénní sociální služby) doposud nevyčerpala svůj rozvojový potenciál, a to především z hlediska poskytování sociálních služeb po kratší časový interval v průběhu dne.

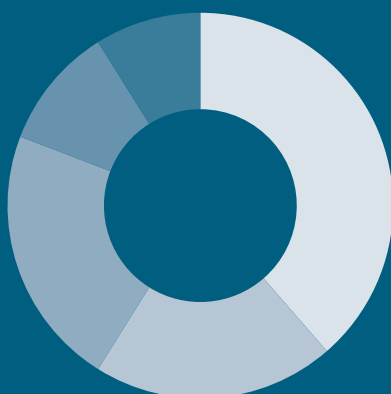

2021	pobytová forma	ambulantní forma	terénní forma	žádný poskytovatel	celkem
I. stupeň	7 790	4 334	5 486	80 602	98 212
II. stupeň	15 969	4 393	5 362	87 470	113 194
III. stupeň	24 167	2 981	3 967	62 073	93 188
IV. stupeň	24 320	1 400	1 951	27 339	55 010
celkem	72 246	13 108	16 766	257 484	359 604

Tab. č. 2: Počet příjemců příspěvku na péči v závislosti na formě poskytované sociální služby v roce 2021. Pramen: Interní data MPSV

Struktura příjemců příspěvku na péči
v pobytových zařízeních sociálních služeb v r. 2007

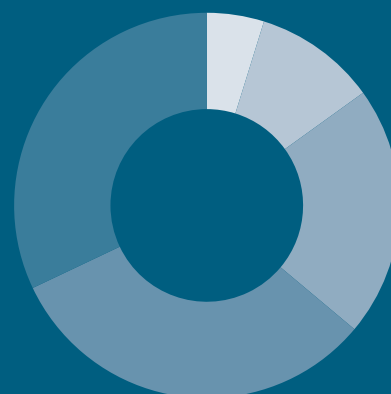
- **38,61 %**
bez příspěvku na péči
- **20,29 %**
I. stupeň
- **21,92 %**
II. stupeň
- **10,28 %**
III. stupeň
- **8,91 %**
IV. stupeň

Obr. č. 3: Pramen: vlastní zpracování

Struktura příjemců příspěvku na péči
v pobytových zařízeních sociálních služeb v r. 2021

- **4,80 %**
bez příspěvku na péči
- **10,27 %**
I. stupeň
- **21,04 %**
II. stupeň
- **31,85 %**
III. stupeň
- **32,05 %**
IV. stupeň

Obr. č. 4: Pramen: vlastní zpracování